

цивилизацијске особености правне културе ове или оне земље, које се на нивоу схватања права манифестују у различитом односу човекоцентристичне и системоцентристичне традиције поимања права. Непроцењив значај за младе демократије има западноевропско искуство правне садржине овог појма који се мења током историје, а који је оваплоћен у општеприхваћеним принципима и нормама међународног права, у европским правним стандардима и у одлукама Европског суда за људска права. Ослањајући се на ово искуство, органи уставног правосуђа нових демократија исправљају деформације националних правних система, савлађујући, онолико колико је то могуће, отпор културно-историјског контекста.

Ипак, није све тако недвосмислено по овом питању. Објективно условљени „отпор средине“ се не може ни издалека увек савладати без сувише озбиљних (а понекад и просто неприхватљивих) негативних последица. Подсетићу у вези с тим колико је оштра и масовна у православној Србији била реакција на геј параду у Београду, која је дозвољена у складу са одлуком Европског суда за људска права. Ова парада се претворила у велико ратиште и масовне немире, који су протутњали земљом. Било је много рањених, а било је и људских жртава. Узроци овде уопште нису у деловању неке групе „елемената који делују у духу фашизма“ (како су тврдила нека европска средства масовног информисања). То је била масовна друштвена реакција значајног дела православног становништва, које је закључило да се национално правосуђе удружило са међународним правосуђем којег представља Европски суд за људска права, у неприхватљивом и грешном нападу на његове темељне вредности.

„Старе“ демократије, надахнуте идејама либерализма, веома активно се крећу у правцу заштите разноврсних мањина, па и није редак случај да при томе врло одлучно игноришу противљење својих грађана, који су узнемирени због последица таквих одлука. Један од последњих примера је закон усвојен маја ове године којим се дозвољава истополним паровима да усвајају децу, а који је изазвао оштру реакцију значајног броја Француза. Додуше, како показују социолошке анкете, тај значајан број ипак представља мањину, мада је достигао 37%¹. Ипак, није потребно вршити нека истраживања да бисте са сигурношћу

1) Према подацима анкете, за једнополне бракове гласало је 63% Француза (њих 58% су сматрали да једнополни парови могу да усвајају децу), против — 37%. Ових 37% нису хтели да се предају. Митинзи против закона су одржавани свих 7 месеци током којих је закон разматран у влади, понекад — сваки дан. Брак — ту није реч о љубави. „Како је претежна мањина Француза протестовала против једнополних бракова“, Новаја газета, 14. 6. 2013. [Как подавляющее меньшинство французов протестовало против однополых браков. // Новая газета. 14. 06. 2013.]